

แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

เล่มที่ ๓

เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญจากบทร้อยกรอง

นางสาวจาริณี ฤทธิ์พันธ์ม่วง

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

โรงเรียนพิมายวิทยา อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๑

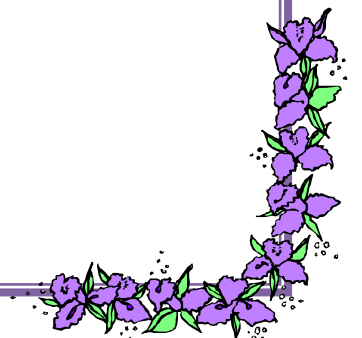
คำนำ

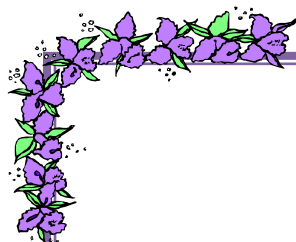
แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ จัดทำขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เพื่อปรับปรุง และพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยให้ดียิ่งขึ้น สามารถนำไปใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพ ภายในเล่มประกอบด้วย สรุปเนื้อหาสำคัญ และแบบฝึกหัด พร้อมทั้งแบบเฉลย นักเรียนสามารถฝึกทำ และตรวจคำตอบได้ด้วยตนเอง

แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ มีทั้งหมด ๑๑ เล่ม ในแต่ละเล่มมีกิจกรรมในการฝึกที่หลากหลาย เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการอ่านของตนเองตามความสามารถ ได้เรียนรู้เพิ่มเติม จนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะในการอ่านเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน และจะช่วยพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยของนักเรียนได้เป็นอย่างดี

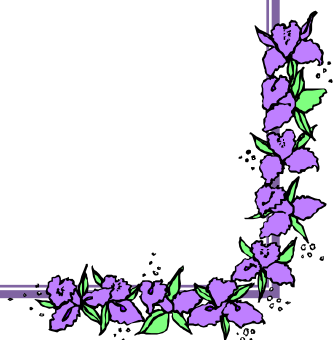
จาริณี ฤทธิพันธ์ม่วง

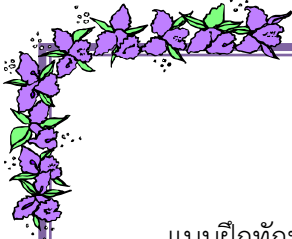

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำชี้แจง.....	๑
ขั้นตอนการใช้แบบฝึกทักษะ.....	๒
วัตถุประสงค์ของแบบฝึกทักษะ.....	๓
จุดประสงค์การเรียนรู้และสาระการเรียนรู้.....	๓
แบบทดสอบก่อนเรียน.....	๔
เนื้อหา.....	๘
แบบฝึกหัดที่ ๑.....	๑๑
แบบฝึกหัดที่ ๒.....	๑๒
แบบฝึกหัดที่ ๓.....	๑๓
แบบฝึกหัดที่ ๔.....	๑๔
แบบทดสอบหลังเรียน.....	๑๕
บรรณานุกรม.....	๑๙
ภาคผนวก.....	๒๐
เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน.....	๒๑
เฉลยแบบฝึกหัด.....	๒๒
เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน.....	๒๔

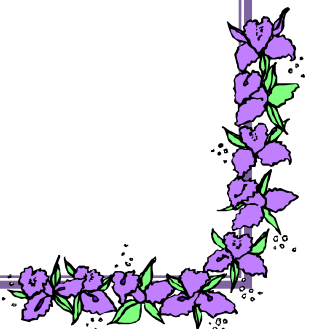

คำชี้แจง

แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ จัดทำขึ้นเพื่อใช้พัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญให้กับนักเรียนโดยสอดแทรกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในรายวิชา ท ๓๒๑๐๑ ภาษาไทย พื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ แบบฝึกทักษะการจับใจความสำคัญ มีทั้งหมด ๑๑ เล่ม ดังนี้

- เล่มที่ ๑ หลักและกลวิธีการอ่านจับใจความสำคัญ
- เล่มที่ ๒ การอ่านจับใจความสำคัญจากนิทาน
- เล่มที่ ๓ การอ่านจับใจความสำคัญจากบทร้อยกรอง
- เล่มที่ ๔ การอ่านจับใจความสำคัญจากกวีโวหาร
- เล่มที่ ๕ การอ่านจับใจความสำคัญจากบทอาขยาน
- เล่มที่ ๖ การอ่านจับใจความสำคัญจากบทเพลง
- เล่มที่ ๗ การอ่านจับใจความสำคัญจากข่าว
- เล่มที่ ๘ การอ่านจับใจความสำคัญจากบทความ
- เล่มที่ ๙ การอ่านจับใจความสำคัญจากเรื่องสั้น
- เล่มที่ ๑๐ การอ่านจับใจความสำคัญจากสารคดี
- เล่มที่ ๑๑ การอ่านจับใจความสำคัญจากสำนวนไทย

แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญเล่มนี้เป็นเล่มที่ ๓ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญจากบทร้อยกรอง ประกอบด้วย แบบทดสอบก่อนเรียน เนื้อหา แบบฝึกหัด จำนวน ๔ แบบฝึกหัด แบบทดสอบหลังเรียน และแบบเฉลยเพื่อให้ครูผู้สอน และนักเรียนสามารถตรวจคำตอบได้

ขั้นตอนการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ

คำชี้แจง

๑. ให้นักเรียนทำแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เล่มที่ ๓ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญจากบทร้อยกรอง โดยใช้เวลา ๑ ชั่วโมง
๒. ศึกษาวัตถุประสงค์และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของแบบฝึก
๓. ทำแบบทดสอบก่อนเรียน
๔. ศึกษากรอบเนื้อหาทำแบบฝึกทักษะให้ครบทุกกิจกรรมอย่างรอบคอบและตั้งใจ
๕. ทำแบบทดสอบหลังเรียน
๖. ตรวจสอบคำตอบจากเฉลยท้ายแบบฝึก
๗. นักเรียนต้องมีความซื่อสัตย์โดยไม่แอบดูเฉลยก่อนทำแบบฝึก

วัตถุประสงค์ของแบบฝึก

๑. เพื่อพัฒนาและฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ
๒. เพื่อให้นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญจากเรื่องที่ได้ถูกต้อง
๓. เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ
นำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อกำหนดเรื่องให้อ่านแล้วนักเรียนสามารถ

๑. บอกความหมายและประเภทของบทร้อยกรองได้ถูกต้อง
๒. บอกหลักการอ่านจับใจความจากบทร้อยกรองได้ถูกต้อง
๓. อ่านจับใจความสำคัญจากบทร้อยกรองได้ถูกต้อง

สาระการเรียนรู้

๑. ความหมายและประเภทของบทร้อยกรอง
๒. วิธีการอ่านจับใจความสำคัญจากบทร้อยกรอง
๓. การอ่านจับใจความสำคัญจากบทร้อยกรอง

แบบทดสอบก่อนเรียน

เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญจากบทร้อยกรอง
จำนวน ๑๐ ข้อ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
เวลา ๑๐ นาที

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว โดยทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงใน
กระดาษคำตอบที่กำหนดให้

๑. ข้อใดกล่าวถึงบทร้อยกรองได้ถูกต้อง

- ก. บทร้อยกรองมีความซับซ้อน คำศัพท์ยากพอ ๆ กับร้อยแก้ว
- ข. บทร้อยกรองมีลักษณะบังคับฉันทลักษณ์ประเภทจำนวนวรรค จำนวนคำชัดเจน
- ค. การเทศน์มหาชาติไม่ใช่บทร้อยกรองเป็นเพียงคำสอนธรรมะของพระสงฆ์
- ง. การถอดความจากบทร้อยกรองเป็นการสรุปสาระสำคัญทั้งเรื่อง

๒. “ลิลิต” เกิดจากการนำร้อยกรองประเภทใดมาแต่งร่วมกัน

- ก. โคลง กับ ร่าย
- ข. ฉันท กับ โคลง
- ค. กาพย์ กับ โคลง
- ง. ร่าย กับ กาพย์

๓. ข้อใดกล่าวถูกต้องที่สุดเกี่ยวกับการจับใจความจากบทร้อยกรอง

- ก. ต้องเปลี่ยนบุรุษสรรพนามใหม่ให้เหมาะสม
- ข. สรุปสาระสำคัญต้องคงคำศัพท์เดิมไว้
- ค. หากเนื้อความตอนใดไม่สมบูรณ์สามารถหาค่าเชื่อมมาต่อเติมได้
- ง. เพื่อความรวดเร็วในการจับใจความไม่จำเป็นต้องอ่านและถอดความที่ละวรรค

อ่านบทร้อยกรองต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม

“ทุกวันนี้ศึกไกลยังไม่ห่าง แต่หวันทรวงศึกใกล้ไล่ข่มเหง
ถ้าคนไทยหันมาฆ่ากันเอง จะร้องเพลงชาติไทยให้ใครฟัง”

อึ้งอึ้ง อ่านบทประพันธ์นี้ทางหนังสือพิมพ์แล้วบอก อึ้งอึ้ง ว่า กลอนบทนี้เพราะดีนะ
เพราะเตือนใจให้คนไทยมีความสามัคคี อ่านแล้วรู้สึกรักชาติ เกิดความหวังใฝ่อยากจะรักษาเอกราช
ของชาติไทยไว้ตลอดไป

๔. จากบทร้อยกรองข้างต้น มีใจความสำคัญตรงกับข้อใด

- ก. สามัคคี คือ พลังสร้างสรรค์ชาติ
- ข. เอกลักษณ์และเอกราชของชาติไทย
- ค. เพลงชาติไทย : สัญลักษณ์ของชาติไทย
- ง. แม้ชาติย่อยยับอัปจน บุคคลจะสุขอยู่อย่างไร

๕. บทร้อยกรองต่อไปนี้ข้อใดเปรียบเทียบไม่ถูกต้อง

ความรู้คู่เปรียบด้วย	กำลัง ภายเฮย
สุจริต คือเกราะบัง	ศาสตร์พ้อง
ปัญญาประดุจดั่ง	อาวุธ
คุณสมบัติต่างโล่ป้อง	อาจแกลัวกลางสนาม
- ก. ความรู้ – กำลังกาย
 - ข. ความสุจริต – เกราะกำบัง
 - ค. ปัญญา – อาวุธ
 - ง. สติ – สนาม

อ่านบทร้อยกรองต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม

...พักหนึ่งก็ถึงที่สุดบริเวณพระอาวาส ที่พระลูกเจ้าเคยประพาสเล่นเล่น ประหลาดแล้วแลไม่เห็นก็
ใจหาย ดังว่าชีวิตนางจะวางวายลงทันที จิ้งตริสเรียกว่าแก้วกัณฑ์หาพ่อชาติของแม่เอ๋ย แม่มาถึงแล้ว
เหตุไฉนโยพระลูกแก้วจึงมีมาเล่าหลากแกใจ แต่ก่อนแต่ไรสิพร้อมเพรียง เจ้าเคยวิ่งระรี่เรียงเคียงแข่งกัน
มาคอยรับพระมารดา ทรงพระสรวลสำรวลร่าระรื่นเริงรับรับเอาขอคาน แล้วก็พากันกราบกราน
พระชนนี...

(มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี)

๖. บทร้อยกรองข้างต้นข้อใดสรุปใจความสำคัญได้ตรงประเด็นที่สุด

- ก. เมื่อนางมัทรีกลับมาถึงพระอาศรมไม่เห็นกัณฑ์หา ชาติ ก็ใจหาย จิ้งตริสเรียกหา
- ข. เมื่อนางมัทรีกลับมาถึงพระอาศรมก็ออกตามหาลูกนีกถึงตอนที่ลูกทั้งสองวิ่งมารีบ
- ค. นางมัทรีประหลาดใจที่วันนี้ไม่เห็นลูกวิ่งมารีบตนเหมือนเมื่อครั้งก่อน
- ง. นางมัทรีมาถึงพระอาศรมเมื่อไม่เห็นลูกจึงออกติดตามหา

๗. ข้อใดไม่ปรากฏในบทร้อยกรองต่อไปนี้

ฝนเป็นสายปรายโปรยเมื่อใกล้ค่ำ
แปลบประกายปลายคุ้งทุ่งสุพรรณ

- ก. สี
- ข. แสง
- ค. เสียง
- ง. การเคลื่อนไหว

ฟ้าร่ำคำรณอยู่เลื่อนลั่น

ลมกระชั้นกระโชกกระซอกแรง

๘. คำประพันธ์ต่อไปนี้กล่าวถึงศิลปะของไทยประเภทใด

“โค้งโค้งกบกดชีกกรอบ ผ้าไม้ครอบคร่อมอกไก่ ไม้ข้างควายแขวะเป็นรู สอดเสียบหนูแน่นขันขัด”

- ก. หัตถกรรม
- ข. ประติมากรรม
- ค. คหกรรม
- ง. สถาปัตยกรรม

อ่านบทร้อยกรองต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๙-๑๐

โรงเรียนคือที่รวมผู้ใหญ่และเด็ก
ตามหลักการว่าเพื่อเรียนวิชา
แต่แม้ว่านอกจากสิ่งในกระดาษ
ทำที่ที่ครูแสดงอยู่ทุกวัน
เรียนคนสนุกกว่าเรียนหนังสือ
เป็นตัวอย่างแจ่มชัดยิ่งกว่าใคร
จงสังเกตให้มากนะลูก
แล้วเดินตามให้ถูกทางตัวอย่างมี

คนเล็กกับคนใหญ่มาเจอหน้า
เขาหมายถึง ตำรา เท่านั้น
เราอาจเรียนได้มากกว่านั้น
บอกให้รู้ว่าเป็นชั้นชนิดใด
ยิ่งผู้ที่คนนับถือตำแหน่งใหญ่
ทั้งในทางชั่วและทางดี
ผิดหรือถูกดูให้ถ้วนดูให้ถี่
อยู่โรงเรียนสิบกกว่าปีจึงเรียนรู้
(ปั่นมากับมือ : เตือนใจ บัวคลี่)

๙. จากบทร้อยกรองข้างต้นผู้เขียนมีจุดประสงค์ใด

- ก. ให้คำแนะนำ
- ข. ให้โอวาท
- ค. เตือนสติ
- ง. ให้คำปรึกษา

๑๐. สารสำคัญจากบทประพันธ์นี้ตรงกับข้อใด

- ก. มาโรงเรียนขอให้ลูกเรียนรู้ให้เต็มที่
- ข. มาโรงเรียนขอให้ลูกได้เรียนรู้ทั้งในตำราและวิชาการปฏิบัติตนของครู
- ค. มาโรงเรียนขอให้ลูกได้นำความรู้จากในตำราและแบบอย่างความประพฤติที่ดีของครูไปใช้
- ง. ความรู้ในโรงเรียนมีทั้งในและนอกตำราขอให้พิจารณาศึกษาแล้วนำสิ่งดี มีประโยชน์ไปใช้

ใบความรู้
การอ่านจับใจความสำคัญจากบทร้อยกรอง

 ความหมายของบทร้อยกรอง

บทร้อยกรอง คือ งานเขียนที่นำถ้อยคำมาประกอบกันโดยมีลักษณะบังคับ จำกัดคำ และวรรคตอนให้รับสัมผัสกันไพเราะตามกฎเกณฑ์ที่วางไว้ในฉันทลักษณ์

คำว่า ร้อยกรองนี้ เรียกกันได้หลายชื่อ เช่น กวีนิพนธ์ กาพย์กลอน กาพย์ กลอน ฉันทน์ คำกานท์ คำประพันธ์ คำประดับ และกวีวิจารณ์ ซึ่งคำต่าง ๆ นี้ ในสมัยก่อนมีความหมายกว้าง หมายถึง คำประพันธ์ทุกชนิด

 รูปแบบของบทร้อยกรอง

รูปแบบของบทร้อยกรองหรือคำประพันธ์ไทย ได้แก่ถ้อยคำที่นำมาเรียบเรียงกันโดยมีกำหนดเอาไว้เป็นแบบแผน จำแนกออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ ๕ ประเภท ได้แก่

๑. กลอน
๒. โคลง
๓. ร่าย
๔. กาพย์
๕. ฉันทน์

ในบางครั้งผู้ประพันธ์อาจนำร้อยกรองแต่ละประเภทมาแต่งรวมกันไป เช่น นำคำประพันธ์ประเภทโคลงกับร่ายมาแต่งรวมกันเรียกว่า ลิลิต นำฉันทน์กับกาพย์มาแต่งรวมกันเรียกว่า คำฉันทน์ นำโคลงและกาพย์มาแต่งรวมกันเรียกว่า กาพย์ห่อโคลง และรวมไปถึงกลอนเปล่า ที่น่าจะได้รับอิทธิพลมาจากกวีนิพนธ์ตะวันตกก็ควรจะนับเป็นรูปแบบร้อยกรองด้วย

✿ วิธีการอ่านจับใจความสำคัญจากบทร้อยกรอง ✿

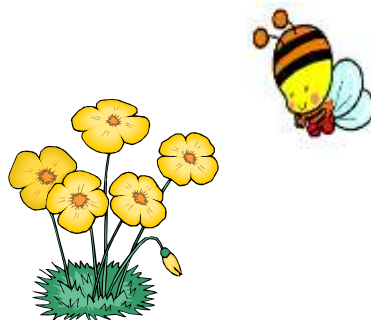
การอ่านบทร้อยกรองโดยทั่วไป อ่านได้ทั้ง ๒ วิธี คือ

๑. อ่านในใจ
๒. อ่านออกเสียง

ในการอ่านตามวัตถุประสงค์ในที่นี้ขอกกล่าวเพียงการอ่านในใจเพื่อจับใจความสำคัญเท่านั้น การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญจากบทร้อยกรอง เนื่องจากร้อยกรองมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างไปจากร้อยแก้ว การจับใจความจากการอ่านจึงยุ่งยากซับซ้อนมากกว่า ซึ่งผู้อ่านจำเป็นต้องรู้วิธีถอดความ และวิธีสรุปความจากการอ่านร้อยกรองเสียก่อน จึงจะสามารถจับใจความจากร้อยกรองได้ถูกต้อง

การถอดความกระทำได้โดยการเปลี่ยนแปลงถ้อยคำจากภาษาร้อยกรองเป็นร้อยแก้วที่ได้ความชัดเจนตรงเนื้อความเดิมมากที่สุด การถอดความมีแนวปฏิบัติ ดังนี้

๑. อ่านคำประพันธ์แล้วจับประเด็นสำคัญโดยส่วนรวมไว้ให้ได้ หากมีคำศัพท์ยากต้องพิจารณาความหมายให้สอดคล้องกับบริบทหรือคำแวดล้อมด้วย
๒. ถอดความในแต่ละวรรค โดยพิจารณารายละเอียดได้ ดังนี้
 - ๒.๑ หากเนื้อความตอนใดไม่สมบูรณ์ เนื่องจากผู้เขียนละคำบางคำไว้ เช่น ประธาน คำเชื่อม ควรเติมเข้าไปให้เหมาะสม
 - ๒.๒ ต้องรักษาเนื้อความเดิมให้มากที่สุด ไม่ควรแทรกความคิดเห็นส่วนตัวโดยไม่จำเป็น ถ้าจำเป็นต้องทำก็ให้ใช้วงเล็บ
 - ๒.๓ ต้องใช้บุรุษสรรพนามตามฉบับเดิม ถ้าเป็นราชาศัพท์ควรเลือกใช้ให้ถูกต้องตามชั้นของบุคคล
 - ๒.๔ พยายามคงความไพเราะจากสำนวนโวหาร และความรู้สึกที่กวีได้สอดแทรกไว้ให้คงเดิมหรือใกล้เคียงความเดิมที่สุด

ตัวอย่าง การถอดความ

“ บงเนื้อก็เนื้อเต็น	พิศเส้นสรีร์ร้ว
ทั่วร่างและทั้งตัว	ก็ระริกระริวไหว
แลหลังละสามโล	ฮิตไ้อ์โละหลังไป
เฟ่งผาดอนาใจ	กะระร่อยเพราะร่อยหวาย
เนืองนับอเนกแนว	ระยะแถวตลอดลาย
เขียนครบสยบกาย	ศิระพับพะกับคา”

(สามัคคีเภทคำฉันท์)

สามารถถอดความได้ว่า (เมื่อวัสสการพราหมณ์ถูกโยบนั้น) มองดูเนื้อก็เห็นเนื้อเต็น มองดูเส้นสายทั่วกายก็สั้น ร่างกายก็ไหวหวั่นสั่นคลอนอยู่ริก ๆ มองดูด้านหลังก็มีโลहितไหลเลอะเทอะไปทั่ว แม้มองเพียงผาด ๆ ก็ยังน่าสมเพช เพราะเห็นร่างกายเป็นแผลด้วยรอยหวาย มีแนวนับไม่ถ้วนตลอดกาย พอเขียนครบร่างก็ทรุดลง ศิระพับอยู่กับคา

ตัวอย่าง การสรุปความ หรือสรุปแนวคิด

“ พ่อแม่เป็นแบบให้	ลูกตาม
ดีชั่วลูกยลยาม	อยู่ใกล้
ลูกโตค่อยรู้ความ	ตระหนัก
ตัวอย่างดีดลได้	ยิ่งด้วยคำสอน”

(ฐะปะนีย์ นาครทรรพ)

สามารถสรุปความหรือสรุปแนวคิด ได้ว่า แบบอย่างที่ดีของพ่อแม่ย่อมมีค่ายิ่งกว่าคำสอนใด ๆ หรือ พ่อแม่ควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ลูก

แบบฝึกหัดที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ถูก และการเครื่องหมาย ✗ หน้าข้อที่ผิด

๑. บทร้อยกรอง หมายถึง งานประพันธ์ที่มีลักษณะบังคับสัมผัสคำ มีข้อจำกัดจำนวนวรรค

๒. กลอนเปล่า เพลงพื้นบ้าน บทเห่กล่อม ไม่จัดว่าเป็นบทร้อยกรอง

๓. บทร้อยกรองมีความแตกต่างเฉพาะไปจากร้อยแก้วคือ จำนวนวรรคและสาระสำคัญ

๔. การถอดความ คือ การเปลี่ยนแปลงค้อยคำจากภาษาร้อยกรองเป็นร้อยแก้วโดยให้เนื้อความมีความหมายคงเดิมมากที่สุด

๕. การแปลคำศัพท์ยากในบทร้อยกรองต้องคำนึงถึงบริบทด้วย

๖. เนื้อหาในงานเขียนประเภทบทร้อยกรองจะมีความสละสลวยเรียงเป็นประโยคที่เข้าใจง่ายกว่าร้อยแก้ว

๗. การจับใจความสำคัญจากบทร้อยกรองต้องคำนึงถึงรูปแบบของร้อยกรองแต่ละประเภทด้วย

๘. การถอดความบทร้อยกรองควรฝึกถอดความทีละวรรคก่อนแล้วจึงสรุปใจความสำคัญทั้งหมด

๙. การสรุปใจความสำคัญจากบทร้อยกรองไม่ควรเติมความรู้สึกของผู้อ่านเข้าไปด้วย

๑๐. การจับใจความบทร้อยกรองที่ดีผู้อ่านต้องสรุปสาระสำคัญและแนวคิดได้ตรงกับใจผู้ประพันธ์

แบบฝึกหัดที่ ๒

คำชี้แจง อ่านบทกลอนต่อไปนี้แล้วกากบาทข้อคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงคำตอบเดียว

เปิบข้าวทุกคราวคำ	จงสุจำเป็นอาจิน
เห็ญอูที่สุกิน	จึงก่อเกิดมาเป็นคน
ข้าวนั้นะมีรส	ให้ชนชิมทุกชั้นชน
เบื้องหลังสิทุข์ทน	และขมชื่นจนเขียวคาว
จากแรงมาเป็นรวง	ระยะทางนั้นเหยียดยาว
จากรวงเป็นเม็ดพราว	ล้วนทุข์ยากลำบากเข็ญ
เห็ญหอยดสักก็หยาด	ทุกหยดหยาดล้วนยากเย็น
ปูดโปนก็เส้นเอ็น	จึงแปรรวงมาเป็นกิน
น้ำเห็ญที่เรือแดง	และน้ำแรงอันหลังริน
สายเลือดทุกทั้งสิ้น	ที่สุชดกำซาบพัน

(จิตต์ ภูมิศักดิ์)

๑. ใจความสำคัญของเรื่องข้างต้นกล่าวถึงอะไร
 - ก. มนุษย์กินข้าวเป็นอาหารหลัก
 - ข. ข้าวเป็นธัญพืชที่ให้พลังงานและมีรสชาดีดี
 - ค. ปัญหาในการทำนามีหลายสาเหตุ
 - ง. ข้าวทุกเม็ดเกิดจากน้ำพักน้ำแรงและความทุข์ยากของชาวนา
๒. “จากแรงมาเป็นรวง ระยะทางนั้นเหยียดยาว” คำว่า “ระยะทาง” มีความหมายตรงกับข้อใด
 - ก. เส้นทางเดินที่ยาวไกล
 - ข. กรรมวิธีหรือขั้นตอนในการผลิตข้าว
 - ค. อนาคตของการผลิตข้าว
 - ง. ราคาขึ้นลงของการซื้อขายข้าว
๓. ข้อใดคือจุดประสงค์ของผู้เขียน
 - ก. ประจานสังคม
 - ข. ตำหนิสังคม
 - ค. สะท้อนปัญหาให้สังคมได้รับรู้
 - ง. บอกให้ช่วยกันแก้ไข

แบบฝึกหัดที่ ๓

คำชี้แจง อ่านบทประพันธ์ต่อไปนี้แล้วตอบคำถามให้ถูกต้อง

จันทร์เอ๋ยจันทร์เจ้าขา	ฉันเกิดมาในเมืองหลวง
จันทร์เด่นเห็นเต็มดวง	โชติช่วงอยู่รูหลังคา
จันทร์จำจันทร์เจ้าเอ๋ย	ฉันไม่เคยได้ศึกษา
วันวันวิ่งไปมา	ขายมาลัยให้รถยนต์
จันทร์เอ๋ยพระจันทร์เจ้า	ฉันต้องเฝ้าอยู่บนถนน
แดดร้อนไม่ร้อนรน	เท่าร้อนใจไม่มีกิน
จันทร์เอ๋ยจันทร์เจ้าขา	ขอหลังคาคลุมแผ่นดิน
ขอมุ้งกันยูงรีน	ขอผ้าห่มให้คลายหนาว
จันทร์จำจันทร์เจ้าเอ๋ย	ฉันไม่เคยรู้เรื่องราว
ก. ไก่ ข. ไข่ดาว	ขอครูด้วยช่วยสอนฉัน
จันทร์เอ๋ยพระจันทร์เจ้า	ขอคนเรารักผูกพัน
ขอสิทธิเท่าเทียมกัน	ขอสักวันฉันมีกินฯ
	(เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์)

จากบทประพันธ์นี้กล่าวถึง

ใคร / อะไร :

ทำอะไร :

ที่ไหน :

เพราะเหตุใด :

ใจความสำคัญ

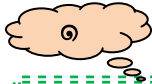
.....

.....

.....

แบบฝึกหัดที่ ๔

คำชี้แจง ให้นักเรียนสรุปใจความสำคัญจากบทร้อยกรองที่กำหนดให้ต่อไปนี้

จะกล่าวถึงคัมภีร์ฉันท	ศาสตร์บรรพ์ที่ครูสอน
เสมอดวงทินกร	และดวงจันทร์กระจ่างตา
ส่องสว่างให้สว่าง	กระจ่างแจ้งในมรรคา
หมอนวดแลหมอยา	ผู้เรียนรู้คัมภีร์ไสย
(คัมภีร์ฉันทศาสตร์ แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์)	

สรุปใจความสำคัญ

.....

.....

.....

“สายหยุดหยุดกลิ้งฟุ้ง	ยามสาย
สายบ่หยุดเสน่ห์หาย	ห่างเศร้า
ก็คืนก็วันวาย	วางเทวษ ราแม่
ถวิลทุกขบคำเช้า	หยุดได้ฉันใด
	(ลิลิตตะเลงพ่าย)

สรุปใจความสำคัญ

.....

.....

.....

แบบทดสอบหลังเรียน

เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญจากบทร้อยกรอง
จำนวน ๑๐ ข้อ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
เวลา ๑๐ นาที

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว โดยทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงใน
กระดาษคำตอบที่กำหนดให้

๑. ข้อใดกล่าวถึงบทร้อยกรองได้ถูกต้อง

- ก. บทร้อยกรองมีความซับซ้อน คำศัพท์ยากพอ ๆ กับร้อยแก้ว
- ข. การเทศน์มหาชาติไม่ใช่บทร้อยกรองเป็นเพียงคำสอนธรรมะของพระสงฆ์
- ค. บทร้อยกรองมีลักษณะบังคับฉันทลักษณ์ประเภทจำนวนวรรค จำนวนคำชัดเจน
- ง. การถอดความจากบทร้อยกรองเป็นการสรุปสาระสำคัญทั้งเรื่อง

๒. “ลิลิต” เกิดจากการนำร้อยกรองประเภทใดมาแต่งร่วมกัน

- ก. ฉันท กับ โคลง
- ข. กาพย์ กับ โคลง
- ค. โคลง กับ ร่าย
- ง. ร่าย กับ กาพย์

๓. ข้อใดกล่าวถูกต้องที่สุดเกี่ยวกับการจับใจความจากบทร้อยกรอง

- ก. สรุปสาระสำคัญต้องคงคำศัพท์เดิมไว้
- ข. ต้องเปลี่ยนบุรุษสรรพนามใหม่ให้เหมาะสม
- ค. หากเนื้อความตอนใดไม่สมบูรณ์สามารถหาคำเชื่อมมาต่อเติมได้
- ง. เพื่อความรวดเร็วในการจับใจความไม่จำเป็นต้องอ่านและถอดความที่ละวรรค

อ่านบทร้อยกรองต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม

“ทุกวันนี้ศึกไกลยังไม่ห่าง แต่ห้วงทรงศึกใกล้ไล่ข่มเหง
ถ้าคนไทยหันมาฆ่ากันเอง จะร้องเพลงชาติไทยให้ใครฟัง”
อุงอึ้ง อ่านบทประพันธ์นี้ทางหนังสือพิมพ์แล้วบอก อึ้งอ้อย ว่า กลอนบทนี้เพราะดีนะ เพราะ
เตือนใจให้คนไทยมีความสามัคคี อ่านแล้วรู้สึกรักชาติ เกิดความหวังใฝ่อยากจะทำรักษาเอกราชของชาติไทย
ไว้ตลอดไป

๔. จากบทร้อยกรองข้างต้นมีใจความสำคัญตรงกับข้อใด

- ก. เอกลักษณ์และเอกราชของชาติไทย
- ค. สามัคคี คือ พลังสร้างสรรค์ชาติ
- ค. เพลงชาติไทย : สัญลักษณ์ของชาติไทย
- ง. แม้ชาติย่อยยับอัปจน บุคคลจะสุขอยู่อย่างไร

๕. บทประพันธ์ต่อไปนี้ข้อใดเปรียบเทียบไม่ถูกต้อง

ความรู้คู่เปรียบด้วย	กำลัง ภายเฮย
สุจริต คือเกราะบัง	ศาสตร์พ้อง
ปัญญาประคองตั้ง	อาวุธ
คุณสมบัติต่างโล่ป้อง	อาจแก้แล้วกลางสนาม (รัชกาลที่ ๕)
- ก. สติ - สนาม
 - ข. ความสุจริต - เกราะกำบัง
 - ค. ปัญญา - อาวุธ
 - ง. ความรู้ - กำลังกาย

อ่านบทร้อยกรองต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม

...พักหนึ่งก็ถึงที่สุดบริเวณพระอวาสที่พระลูกเจ้าเคยประพาสเล่นเล่น ประหลาดแล้วแต่ไม่เห็น
ก็ใจหาย ตั้งว่าชีวิตนางจะวางวายลงทันที จึงตรัสเรียกว่า แก้วกัณฑ์พาหุชาลีของแม่เอ๋ย แม่มาถึง
แล้วเหตุไฉนโยพระลูกแก้วจึงมีมาเล่าหลากแกใจ แต่ก่อนแต่ไรสิพร้อมเพรียง เจ้าเคยวิ่งระรี่เรียงเคียง
แข่งกันมาคอยรับพระมารดา ทรงพระสรวลสำรวลรำระรื่นเรีงรับเอาขอคาน แล้วก็พากันกราบกราน
พระชนนี...

(มหาวงศ์ล้านนครชาดก - กัณฑ์มัทรี)

๖. บทร้อยกรองข้างต้นข้อใดสรุปใจความสำคัญได้ตรงประเด็นที่สุด

- ก. เมื่อนางมัทรีกลับมาถึงพระอาศรมก็เรียกหาลูกนิกถึงตอนที่ลูกทั้งสองวิ่งมารับตอนกลับมา
- ข. เมื่อนางมัทรีกลับมาถึงพระอาศรมไม่เห็นกัณหา ซาลี ก็ใจหาย จึงตรัสเรียกหา
- ค. นางมัทรีประหลาดใจที่วันนี้ไม่เห็นลูกวิ่งมารับตนเหมือนเมื่อครั้งก่อน
- ง. นางมัทรีมาถึงพระอาศรมเมื่อไม่เห็นลูกจึงออกติดตามหา

๗. คำประพันธ์ต่อไปนี้กล่าวถึงศิลปะของไทยประเภทใด

“ไถ่โถงกบกดชีกกรอบ ผ่าไม้ครอบคร่อมอกไก่ ไม้ข้างควายแขวะเป็นรู สอดเสียบหนูแน่นขนัด”

- ก. หัตถกรรม
- ข. ประติมากรรม
- ค. คหกรรม
- ง. สถาปัตยกรรม

๘. ข้อใดไม่ปรากฏในคำประพันธ์ต่อไปนี้

ฝนเป็นสายปรายโพรยเมื่อใกล้ค่ำ	ฟ้าร่ำคำรณอยู่เลื่อนลั่น
แปลบประกายปลายคุ้งทุ่งสุพรรณ	ลมกระชั้นกระโชกกระซางแรง
ก. สี	
ข. แสง	
ค. เสียง	
ง. การเคลื่อนไหว	

อ่านบทร้อยกรองต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๙-๑๐

โรงเรียนคือที่รวมผู้ใหญ่และเด็ก	คนเล็กกับคนใหญ่มาเจอหน้า
ตามหลักการว่าเพื่อเรียนวิชา	เขาหมายถึง ตำรา เท่านั้น
แต่แม่ว่านอกจากสิ่งในกระดาษ	เราอาจเรียนได้มากกว่านั้น
ท่าที่ที่ครูแสดงอยู่ทุกวัน	บอกให้รู้ว่าเป็นชั้นชนิดใด
เรียนคนสนุกกว่าเรียนหนังสือ	ยิ่งผู้ที่คนนับถือตำแหน่งใหญ่
เป็นตัวอย่างแจ่มชัดยิ่งกว่าใคร	ทั้งในทางชั่วและทางดี
จงสังเกตให้มากนะลูก	ผิดหรือถูกดูให้ถ้วนดูให้ถี่
แล้วเดินตามให้ถูกทางตัวอย่างมี	อยู่โรงเรียนสิบกกว่าปีจรงเรียนรู
	(บ้านมากับมือ : เตือนใจ บัวคลี)

๙. จากบทร้อยกรองข้างต้นผู้เขียนมีจุดประสงค์ใด

- ก. เตือนสติ
- ข. ให้โอวาท
- ค. ให้คำปรึกษา
- ง. ให้คำแนะนำ

๑๐. สาระสำคัญจากร้อยกรองนี้ตรงกับข้อใด

- ก. มาโรงเรียนขอให้ลูกเรียนรู้ให้เต็มที่
- ข. มาโรงเรียนขอให้ลูกได้เรียนรู้ทั้งในตำราและวิชาการปฏิบัติตนของครู
- ค. ความรู้ในโรงเรียนมีทั้งในและนอกตำราขอให้พิจารณาศึกษาแล้วนำสิ่งดี มีประโยชน์ไปใช้
- ง. มาโรงเรียนขอให้ลูกได้นำความรู้จากในตำราและแบบอย่างความประพฤติที่ดีของครูไปใช้

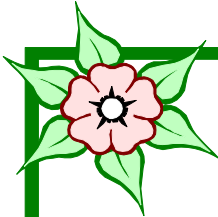
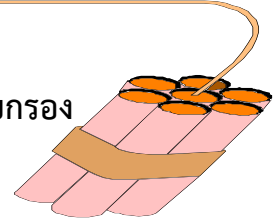

บรรณานุกรม

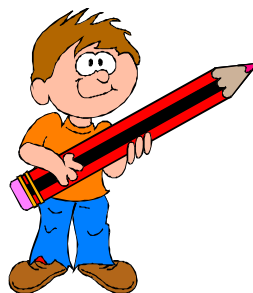
- กอบกาญจน์ วงศ์วิสิทธิ์. (๒๕๕๑). **ทักษะภาษาเพื่อการสื่อสาร**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- จันจิรา จิตตะวิริยะพงษ์. (๒๕๔๙). **คู่มือเตรียมสอบ O-NET และ A-NET กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสอบตรงทุกมหาวิทยาลัย และ Admissions**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ พ.ศ. พัฒนา.
- เตือนใจ บัวคลี่. (๒๕๔๕). **ปั่นมาท้อมือ**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๒. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ดอกหญ้า.
- ประพนธ์ เรืองณรงค์. (๒๕๔๕). **กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ ๓ (ม.๑-๓)**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ประสานมิตร.
- พรทิพย์ แผงสุด. (๒๕๕๔). **สื่อเสริมสาระการเรียนรู้ รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ม. ๕**. กรุงเทพฯ: ฟิสิกส์เซ็นเตอร์.
- ภาสกร เกิดอ่อน และคณะ. (๒๕๕๔). **หลักภาษาและการใช้ภาษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖**. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- วราภรณ์ บำรุงกุล. (๒๕๓๗). **ร้อยกรอง**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ: ต้นอ้อ.
- วารุณี รักษาจันทร์. (๒๕๕๒). **เฉลยข้อสอบฉบับจริง O-NET ม. ๖ วิชาภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: เดอะบุคส์.
- วิเชียร เกษประทุม. (๒๕๕๐). **ลักษณะคำประพันธ์ไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา.
- สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.). (๒๕๕๔). **วรรณคดีและวรรณกรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ บริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.).

ภาคผนวก

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน
เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญจากบทร้อยกรอง

ข้อที่	ข้อคำตอบ
๑.	ข
๒.	ก
๓.	ค
๔.	ก
๕.	ง
๖.	ก
๗.	ก
๘.	ง
๙.	ก
๑๐.	ง

แบบฝึกหัดที่ ๑

ข้อ ๑. ✓	ข้อ ๒. ✗	ข้อ ๓. ✗	ข้อ ๔. ✓	ข้อ ๕. ✓
ข้อ ๖. ✗	ข้อ ๗. ✗	ข้อ ๘. ✓	ข้อ ๙. ✓	ข้อ ๑๐. ✓

แบบฝึกหัดที่ ๒

ข้อ ๑. ง	ข้อ ๒. ข	ข้อ ๓. ค
----------	----------	----------

แบบฝึกหัดที่ ๓

ใคร /อะไร	ฉัน
ทำอะไร	ขอพรจากพระจันทร์
เพราะเหตุใด	“ฉันลำบาก”ที่บ้านมีหลังคารั่วเป็นรู ไม่เคยได้รับการศึกษา มีอาชีพขายพวงมาลัยหาเลี้ยงชีพไปวัน ๆ
ใจความสำคัญ	ฉันขอพรจากพระจันทร์ว่า ขอให้ตนมีที่พักอาศัยที่มีหลังคา มิดชิด มีมุ้งกันยุงรี้น มีผ้าห่มให้คลายหนาว ขอให้มีโอกาสมาช่วย สอน เพราะตนเองไม่เคยได้รับการศึกษา หาเลี้ยงชีพด้วยการ ขายพวงมาลัยตามท้องถนนพอให้มีกินไปวัน ๆ

แบบฝึกหัดที่ ๔

๑

“จะกล่าวถึงคัมภีร์ฉันทศาสตร์บรรพ์ที่ครูสอน	ทศศาสตร์บรรพ์ที่ครูสอน
เสมอดวงทินกร	และดวงจันทร์กระจ่างตา
ส่องสว่างให้สว่าง	กระจ่างแจ้งในมรรคา
หมอนวดแลหมอยา	ผู้เรียนรู้คัมภีร์ไสย์”

สรุปใจความสำคัญ

กล่าวถึงตำราฉันทศาสตร์ของเก่าที่ครูสอนไว้เปรียบได้กับดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ที่ช่วยนำทางแก่สัตว์โลกหรือผู้ที่เรียนรู้คัมภีร์

๒

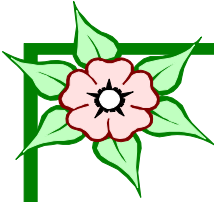
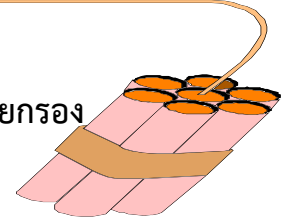
“สายหยุดหยุดกลิ้งฟุ้ง	ยามสาย
สายบ่หยุดเสน่ห์หาย	ห่างเศร้า
ก็คืนก็วันวาย	วางโทษ ราแม่
ถวิลทุกขพบคำเช้า	หยุดได้ฉันทไต่”

สรุปใจความสำคัญ

กล่าวถึงดอกสายหยุดว่าหยุดหอมตอนสาย แต่แม้จะสายสักเพียงใดความรักและความเศร้าของพี่ก็ไม่ได้สายลงไป ไม่รู้อีกกี่วันจะสิ้นความโศกเศร้าสักที เพราะทุกคำเช้าเฝ้าแต่คิดถึงนางเท่านั้น

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน
เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญจากบทร้อยกรอง

ข้อที่	ข้อคำตอบ
๑.	ค
๒.	ค
๓.	ค
๔.	ข
๕.	ก
๖.	ก
๗.	ง
๘.	ค
๙.	ง
๑๐.	ค

